

„Pro dlouhodobé nošení není vhodná ochrana rouška ani respirátor. Nedokážu si představit běhat v nich třeba půl roku,“ řekl Roman Prymula při pandemii prasečí chřipky

- CZ24 News | 12. září 2020

ČESKO: Vzpomínáte si ještě, jak vláda začala v dubnu otevírat ekonomiku a „rozvolňovat“ opatření? Vrchní epidemiolog Roman Prymula tehdy vyhrožoval, že pokud začne infikovaných přibývat rychlejším tempem, zhruba kolem 400 za den, vláda přestane uvolňovat opatření a zase všechno zavře. Teď, kdy přežili „smrtící nákazu“ šéf statistiky Ladislav Dušek i hlavní hygienička Jarmila Rážová, a denně přibývá tu 798 nakažených (pátek 4. září), tu dokonce rekordních 1164 (úterý 8. září), už to, že není zavřená ekonomika, nikomu nevadí? Premiér Babiš to ve středu 9. září vysvětlil slovy, že si země, pro niž vláda na tento rok naplánovala schodek až 500 miliard korun, nemůže dovolit opatření ekonomického charakteru. Ještě že jsme si ho mohli dovolit na jaře. Snad jsme tím virus zpomalili a prodloužili si tak zdraví, potažmo život aspoň o půl roku...

Podobně vládná je i logika dalších opatření, například nošení slavných roušek a jejich návratu v době, kdy už to v létě vypadalo, že se bez nich obejdeme. Právě v České republice je celá koronavirová situace velice originální, neboť, co bylo možné včera, není možné dnes, a co je možné dnes, nebylo možné včera a nebude možná možné ani zítra.

Ještě před zářijovým návratem ochrany obličeje do celé MHD se například v Praze roušky nosily jen v metru. Někteří lidé se tvářili s rouškou na ústech ustaraně a probodávali pohledem ty, kteří ji neměli nasazenou buď vůbec, nebo jen tak na půl žerdi, aby se neudusili. Jakmile ale vystoupili z metra a přesedlali se stejnými lidmi na tramvaj, roušky normálně odložili a jeli dál. Jako by se přestali bát, protože z nějakého důvodu pojali podezření, že koronavirus cestuje pouze metrem a do tramvají nepřestupuje. A zásadně nenakupuje.

V den, kdy byly znovuzavedeny roušky i v tramvaji, jsem tak měl možnost spatřit pozoruhodný výjev, kdy lidé přímo z metra vystoupili do obchodního centra Palladium v centru Prahy, kde roušku okamžitě odložili. A poté, co prošli celý obchodák, kde mělo roušky jen promile těch nejvyděšenějších, se odebrali opět do metra nebo na tramvaj, kde si roušku nasadili. Ano, mnozí lidé to dělali pouze proto, aby se vlk nažral, koza zůstala celá a oni nebyli úředně šikanováni, ale našlo se i podezřele velké množství těch, kteří se dívali na ty, co nemají roušky, výhružně a popuzeně.

Pro lidi, kteří věří každé hlouposti, tak raději výrobce nejběžněji používaných jednorázových roušek, aby neměl později žádné oplejtačky – jako třeba výrobci mikrovlnek v Americe, kteří do návodu píší, že se v troubě nemají sušit kočky –, na krabičku výslovně uvedl: „Tento produkt vás žádným způsobem neochrání proti covidu-19 (koronavirus) ani dalším virům a zamořujícím látkám. Nošení této obličejové masky nesnižuje riziko nakažení nemocí či infekcí. Uživatel je proto zodpovědný za zvolení vhodného ochranného vybavení (...)“

Rouška může být jistě zajímavým módním doplňkem...

Aby to bylo úplně jasné, učinil rakouský fyzik Klaus Pelikan z Iniciativy pro informace o koronaviru založené na vědeckých důkazech (Initiative für evidenzbasierte Corona Informationen – ICI)

jednoduchý pokus, který je k vidění na stránkách iniciativy i na YouTube. Doktor Pelikan postavil vedle sebe dva modely hlavy, do kterých zavedl hadici. Skrze hadici pak do hlavy s otvorem na ústa pustil kouř. Na jednu hlavu pak nasadil roušku, na druhou nikoli. Čímž neprokázal nic jiného, než že je rouška kompletně propustná a kouř skrze ni prochází velmi snadno do prostoru.

Dobré je si také připomenout, jak to vypadalo, když lidé začali v roce 2009 panikařit při taktéž mediálně propírané prasečí chřipce a skupovat roušky po vzoru asijských národů. Jejich účinnost okamžitě zpochybnila celá řada odborníků, a Světová zdravotnická organizace dokonce varovala, že v případě špatné manipulace mohou riziko nákazy zvýšit. „Vědecké důkazy, které by prokázaly účinnost roušek, dosud neexistují, a to zejména na otevřeném prostranství. Jistou ochranu mohou poskytnout pouze v uzavřených prostorech při blízkém kontaktu s osobou, která trpí příznaky chřipky. Ale pouze v kombinaci s dalšími opatřeními typu častého mytí rukou.“

Jeden z nejvýznamnějších českých epidemiologů tehdy též mírnil vášně: „Panika není v tuto chvíli na místě. Osobně bych si vzal roušku, jen pokud bych ošetřoval pacienta.“ Ano, byl to Roman Prymula, vrchní zastávce a propagátor roušek v době covidové. Ten pro Mladou frontu Dnes dne 9. 5. 2009 rovněž dodal: „Respirátor je samozřejmě lepší než rouška, ale pro dlouhodobé nošení jsou oba typy ochrany nevhodné. Nedokážu si představit běhat v nich třeba půl roku.“ Ale po půl roce, když přečkáte léto, už vám to ani nepříjde, protože si zvyknete.

Celé téma pak tehdy lakonicky shrnul Vlastimil Sršeň, mluvčí bývalé ministryně zdravotnictví Daniely Filipiové, když podotkl, že viry se přenášejí i přes sliznice, třeba když si protřete rukou oči nebo si sáhnete na rty. „Abyste byli naprosto v bezpečí, museli byste nosit protichemický oblek,“ smál se tehdy. Dneska už se moc nesmějeme...

Nohy do sádry?

Roušky musejí mít dokonce i děti ve školách, asi aby jim nepřišlo divné, že měly jen tak zničehonic půlroční prázdniny. A aby se naučily poslouchat jakékoli nařízení a nekomplikovaly to třeba něčím, jako je kritické myšlení. To je nejpozději od zavedení inkluze v roce 2016 a „rozvolňování“ školních osnov, které dokoná koronavirus, dnes stejně spíše na obtíž.

A tak Roman Prymula, vládní zmocněnec pro výzkum ve zdravotnictví, který ještě před jedenácti lety považoval roušky v boji proti viru za zbytečné, v září nastínil variantu, že by děti měly mít během podzimu nasazené roušky nejen na chodbách, jako to bylo od začátku školního roku, ale i při vyučování.

Vzpomněl jsem si při té příležitosti na rouškovou historku, kterou v jednom pražském obchodě vyprávěl jeden dobře naladěný zákazník den předtím, než vláda nařídila povinné roušky v pražských obchodech. Když se jeden tatínek po návratu ze školy zeptal syna, jak je možné, že má na sobě jinou roušku, než mu dával ráno, ten mu odpověděl: „My jsme si je s klukama vyměnili, a tahle je mnohem hezčí.“

Pro zvláště zvědavé žáky a jejich rodiče můžeme připomenout nedávnou společnou studii švédských a finských zdravotníků o tom, jak se bájný koronavirus šíří mezi dětmi do 19 let. První země školy vůbec nezavřela a nemusely se v nich nosit roušky, sousední země je kompletně uzavřela, a v obou státech se nakazilo stejné množství dětí, které se limitně blížilo nule - 0,05 procenta. Proto čeští experti ve službách politiků na začátku školního roku varovali, že se musíme obávat šíření koronaviru ve školách? Jak byl kardiochirurg Jan Pirk v létě prozíravý, když ironicky zvolal (a teď znovu připomněl): „Když budeme preventivně nosit na podzim roušky, tak bych navrhoval všem seniorům dát nohy do sádry, protože v zimě bude náledí.“

Vtípky stranou - jakmile se ve třídě objeví koronavirus, může skončit v karanténě celá třída. A kdyby bylo viru více, klidně celá škola. Nebo jenom učitelé. Ne ti, kteří jsou nemocní, jako tomu bylo vždycky, ale všichni. Tak jako v Praze 12 na Základní škole profesora Švejcara, kde většina učitelského sboru skončila v hygienou nařízené karanténě, jenže škola jako taková v karanténě není, a tak má podle předpisů dál fungovat v běžném režimu. Chápete to? Pokud tedy za běžný režim považujeme to, že se ve školách neznámkuje a učitelé dostali od ministerstva instrukce, že nemají s dětmi dohánět látku, kterou v minulém školním roce nestihli probrat nebo ji zapomněli, aby nebyly děti ve stresu.

Kdo bude dnes hrát?

Největší legrace se ale možná překvapivě odehrává na fotbalových trávnících, a to přesto, že na fotbal nesmějí žádní diváci. Po vynucené přestávce si konečně zahrál i český národní tým. Víc než vítězství v takzvané Lize národů, které si Češi připsali na bratislavské půdě proti domácím Slovákům, zaujalo to, co se dělo před zápasem a hlavně po něm. K zamyšlení by asi bylo i to, proč se vlastně hraje fotbal, když se na něj nemůžou dívat diváci a hráči honí merunu před prázdnými tribunami.

V těchto bláznivých časech běhají fotbalisté po stadionu více s vatovými tyčinkami na koronavirové testy než s balonem. Nejdále je v tomto ohledu fotbalová Slavia, která provádí hráčům i zaměstnancům klubu každé ráno, i když jsou všichni zdraví a nemají ani rýmu. Poté čeká celý tým v hotelu. Do tří hodin jsou zpravidla hotové výsledky a teprve pak se jde trénovat. Představte si, že byste takhle chodili do práce vy...

Jenže na reprezentačním srazu byl v úterý, tři dny před zápasem se Slovenskem, pozitivně testován masér. Ten měl sice negativní test ze čtvrtka předchozího týdne, a proto jej v pátek se zbytkem týmu netestovali, ale mezitím se o víkendu nakazil na ligovém utkání svého klubu, kde pracuje normálně, aniž by mu něco bylo a třeba jen kýchl. A už to jelo. To vyděsilo právě Slavii a další české kluby, které dodaly hráče do reprezentace, protože je čekají evropské poháry, kde se hraje o pořádný balík peněz. A hrozili, že pokud se ještě někdo nakazí, hráče ze srazu stáhnou.

Těsně před utkáním se ukázalo, že dalším nakaženým je manažer národního týmu Libor Sionko. Bratislavské hygienické stanici to ale nevadilo a utkání nechala normálně odehrát. V pondělí pak měli Češi v Olomouci hostit v dalším utkání Skoty, ale mezitím, už podle rozhodnutí české hygieničky, kterou dostal národní tým přidělenou, se musel celý tým rozpustit, protože se v něm prý přenáší nákaza. To by znamenalo kontumační porážku 0:3. Takže hráči, kteří už hráli v Bratislavě, najednou nemohli hrát v Olomouci, ačkoli pozitivní test měl jenom masér a manažer a nikdo nebyl nemocný. A tak se přes víkend se narychlo stavěl kompletně nový tým hráčů, kteří spolu nikdy nehráli, a nový musel být i trenér a všichni maséři i funkcionáři.

„Co to má znamenat?“ ptal se jeden z vyhozených hráčů Jakub Jankto. Na námitku hygieny, že existuje obava, aby se virus dál nešířil, záložník uvedl: „Nicméně potom nechápu určité věci. Před zápasem se vědělo, že máme v týmu nakaženého a dostali jsme zelenou. Po zápase dostaneme okamžitou stopku a všichni se musí vrátit domů?“ A rozčileně pokračoval: „Proti Skotsku riskujeme kontumaci. Proč jsme teda dneska hráli a vystavili se do kontaktu se Slováky? Navíc po návratu domů pravděpodobně nedostaneme ani karanténu, což mi logicky nedává žádný smysl, a mělo by to být předmětem diskuse v nejbližších dnech. Jsme hrozba, ale po návratu už můžeme kamkoli? (...)“ Alespoň už víme, proč se fotbalu říká kontaktní sport. A že nás nečeká nudný podzim...